

KRITERIJI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA

1. razred osnovne škole

Ocjenjivanje i praćenje učenika je proces koji se provodi tijekom cijele školske godine i treba biti rezultat kontinuiranog praćenja učeničkog rada. Prilikom ocjenjivanja treba osigurati podjednake mogućnosti za učenike, poštovati učenikovu osobnost i dati svakom učeniku jednaku priliku.

Nakon cjelogodišnjeg praćenja zadatak učitelja je donijeti zaključnu ocjenu. Ona nije niti treba biti aritmetička sredina pojedinačnih ocjena već se oblikuje temeljem svih prikupljenih informacija o ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda. Kako se svi su elementi vrednovanja po svim nastavnim predmetima isprepliću, tako su i jednako vrijedni pri donošenju zaključne ocjene.

Vrednovanje naučenoga podrazumijeva vrednovanje razine usvojenosti znanja i razvijenosti vještina u odnosu na definirane odgojno-obrazovne ishode, njihovu razradu te razine usvojenosti. Provodi se tijekom ili na kraju određenoga planiranog razdoblja radi provjere ostvarivanja planiranih odgojno-obrazovnih ishoda i rezultira brojčanom ocjenom.

Postotna ljestvica za ocjenjivanje pisanih provjera

POSTOTAK	OCJENA
0 % – 50 %	nedovoljan (1)
51 % – 63 %	dovoljan (2)
64 % – 79 %	dobar (3)
80 % – 89 %	vrlo dobar (4)
90 % – 100 %	odličan (5)

NASTAVNI PREDMET: **PRIRODA I DRUŠTVO**

Kurikulum nastavnoga predmeta Priroda i društvo obuhvaća koncepte:

- *Organiziranost svijeta oko nas (oznaka A),*
- *Promjene i odnosi (oznaka B),*
- *Pojedinac i društvo (oznaka C)*
- *Energija (oznaka D).*

U nastavnome predmetu Priroda i društvo dva su elementa vrednovanja:

- *usvojenost znanja*
- *istraživačke vještine.*

Sadržaji vrednovanja nastavnome predmetu Priroda su:

- *razgovor, pitanja i odgovori (usmeni odgovori)*
- *rješavanje zadataka pisane provjere znanja*
- *rješavanje problemskih zadataka*
- *tumačenje grafičkih organizatora znanja i/ili tablično/grafički prikazanih rezultata znanstvenih istraživanja*
- *izvedba pokusa ili istraživanja prema pisanom protokolu*
- *obrazloženje izvedenog pokusa ili istraživanja*
- *izrada izvješća o provedenom istraživanju prema unaprijed utvrđenim kriterijima*
- *izrada konceptualnih i/ili umnih mapa, križaljki, pitalica, rebusa, kvizova, stripova, infografika prema unaprijed utvrđenim kriterijima*
- *izrada plakata, prezentacija, seminara prema unaprijed utvrđenim kriterijima.*

Tekst u kurzivu je u cijelosti preuzet iz Kurikuluma za Prirodu i društvo.

A. ORGANIZIRANOST SVIJETA OKO NAS					
ISHOD: PID OŠ A.1.1. Učenik uspoređuje organiziranost u prirodi opažajući neposredni okoliš.					
RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Otkriva da cjelinu čine dijelovi, da se različite cjeline mogu dijeliti na sitnije dijelove.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Otkriva da cjelinu čine dijelovi, da se različite cjeline mogu dijeliti na sitnije dijelove</i> “ po zadanim elementima.	Ne uočava dio cjeline te mogućnost dijeljenja cjeline na sitnije dijelove.	Uočava dijelove cjeline, samostalno ju ne dijeli na sitnije dijelove.	Otkriva da cjelinu čine dijelovi, da se različite cjeline mogu dijeliti na sitnije dijelove.	Samostalno otkriva da cjelinu čine dijelovi te različite cjeline dijeli na sitnije dijelove.
Dijelovi i cjeline imaju različita svojstva/obilježja.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Dijelovi i cjeline imaju različita svojstva/obilježja</i> “ po zadanim elementima.	Teško razlikuje dio od cjeline te samo uz navođenje i pomoć uočava njihova osnovna svojstva.	Uočava, ali ne objašnjava svojstva dijelova i cjeline.	Razlikuje i objašnjava većinu svojstava/obilježja dijelova i cjelina.	Nabraja i objašnjava različita svojstva dijelova i njihovih cjelina.
Uočava red u prirodi na primjeru biljaka, životinja i ljudi.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Uočava red u prirodi na primjeru biljaka, životinja i ljudi</i> “ po zadanim elementima.	Uočava red u prirodi na primjeru biljaka, životinja i ljudi isključivo pomoću primjera.	Uz navođenje uočava red u prirodi na primjeru biljaka, životinja i ljudi.	Bez većih teškoća uočava red u prirodi na primjeru biljaka, životinja i ljudi.	Brzo i argumentirano uočava, povezuje i objašnjava red u prirodi na primjeru biljaka, životinja i ljudi.
Uspoređuje obilježja živoga, svojstva neživoga u neposrednome okolišu	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Uspoređuje obilježja živoga, svojstva neživoga u neposrednome okolišu</i> “ po zadanim elementima.	Navodi, ali ne uspoređuje obilježja živoga i neživoga u neposrednom okolišu.	Uspoređuje obilježja živoga, svojstva neživoga u neposrednome okolišu.	Navodi i uspoređuje obilježja živoga, svojstva neživoga u neposrednome okolišu.	Opisuje obilježja bića i svojstva tvari, bilježi vremenske pojave i uočava cjelinu i njezine dijelove opažajući neposredni okoliš.

Imenuje i razlikuje tvari u svome okružju (voda, zrak, zemlja, plastika, staklo, tkanine, drvo, metal i sl.).	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Imenuje i razlikuje tvari u svome okružju</i> “ po zadanim elementima.	Nepotpuno imenuje tvari u svom okružju.	Imenuje tvari u svome okružju (voda, zrak, zemlja, plastika, staklo, tkanine, drvo, metal i sl.).	Imenuje i razlikuje tvari u svome okružju (voda, zrak, zemlja, plastika, staklo, tkanine, drvo, metal i sl.).	Povezuje i uspoređuje tvari u svome okružju (voda, zrak, zemlja, plastika, staklo, tkanine, drvo, metal i sl.).
Razlikuje svojstva tvari koja istražuje svojim osjetilima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Razlikuje svojstva tvari koja istražuje svojim osjetilima</i> “ po zadanim elementima.	Djelomično se prisjeća svojstva tvari istražena osjetilima.	Razlikuje svojstva tvari koja istražuje svojim osjetilima.	Razlikuje i klasificira svojstva istraživanih tvari svojim osjetilima.	Uspoređuje i analizira svojstva tvari te ih istražuje osjetilima.
Otkriva da se tvari mogu miješati te osjetilima istražuje njihova nova svojstva.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Otkriva da se tvari mogu miješati te osjetilima istražuje njihova nova svojstva</i> “ po zadanim elementima.	Prema jasnim i kratkim uputama otkriva da se tvari mogu miješati.	Uz učiteljevo vođenje otkriva da se tvari mogu miješati.	Otkriva da se tvari mogu miješati te osjetilima istražuje njihova nova svojstva.	Samostalno izvodi pokuse kojima otkriva mogućnosti miješanja tvari i otkriva i istražuje njihova svojstva svojim osjetilima.
Razvrstava bića, tvari ili pojave u skupine primjenom određenoga kriterija, objašnjavajući sličnosti i razlike među njima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Razvrstava bića, tvari ili pojave u skupine primjenom određenoga kriterija, objašnjavajući sličnosti i razlike među njima</i> “ po zadanim elementima.	Netočno i nepotpuno razvrstava bića, tvari ili pojave u skupine primjenom određenoga kriterija.	Razvrstava bića, tvari ili pojave u skupine primjenom zadanog kriterija.	Razvrstava bića, tvari ili pojave u skupine primjenom određenoga kriterija, objašnjavajući sličnosti i razlike među njima uz dodatne napute i pitanja.	Točno i s lakoćom bića, tvari ili pojave razvrstava u skupine prema zadanom kriteriju, objašnjavajući sličnosti i razlike među njima.
Imenuje dijelove svoga tijela i prepoznaje razlike	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Imenuje dijelove svoga</i> “	Imenuje dijelove svoga tijela nepotpuno i netočno. Prepoznaje i	Uz poticaj imenuje dijelove svoga tijela i	Imenuje dijelove svoga tijela i prepoznaje	Brzo i točno imenuje dijelove svoga tijela i primjerima prepoznaje i

između djevojčice i dječaka.	<i>tijela i prepoznaje razlike između djevojčice i dječaka</i> po zadanim elementima.	uočava razlike između dječaka i djevojčice tek uz navođenje i pojašnjenja.	razlike između djevojčica i dječaka.	razlike između djevojčice i dječaka.	potkrepljuje razlike između djevojčice i dječaka.
Navodi dnevne obroke i primjere redovitoga održavanja osobne čistoće i tjelovježbe povezujući s očuvanjem zdravlja.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Navodi dnevne obroke i primjere redovitoga održavanja osobne čistoće i tjelovježbe povezujući s očuvanjem zdravlja</i> “ po zadanim elementima.	Imenuje samo glavne dnevne obroke uz navođenje. Prema zadanim primjerima uviđa važnost i povezanost održavanja osobne čistoće, tjelovježbe i zdravlja.	Navodi dnevne obroke i uz poticaj povezuje očuvanje zdravlja s čistoćom i tjelovježbom.	Navodi dnevne obroke i primjere redovitoga održavanja osobne čistoće i tjelovježbe povezujući s očuvanjem zdravlja.	Imenuje i predlaže poželjne primjere dnevnih obroka. Uviđa važnost redovitog održavanja osobne čistoće i tjelovježbe te njihovu vezu s očuvanjem zdravlja.

ISHOD: PID OŠ A.1.2. Učenik prepoznaje važnost organiziranosti vremena i prikazuje vremenski slijed događaja.

RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Određuje i imenuje doba dana, dane u tjednu i godišnja doba opazajući organiziranost vremena.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Određuje i imenuje doba dana, dane u tjednu i godišnja doba opazajući organiziranost vremena</i> “ po zadanim elementima.	Uz učiteljevu pomoć ili za modelom određuje i imenuje dane u tjednu i godišnja doba, opaža organiziranost vremena u kratkim i jasnim zadacima uz predložak.	Određuje i imenuje dane u tjednu i godišnja doba uz poneka navođenja, opaža organiziranost vremena na osobnom iskustvu i uz primjer.	Određuje i imenuje doba dana, dane u tjednu i godišnja doba opazajući organiziranost vremena.	Samostalno, točno i različitim smjerom nabraja dane u tjednu i godišnja doba opazajući organiziranost vremena.
Prikazuje vremenski slijed događaja u odnosu na jučer, danas i sutra i u odnosu na doba dana (npr. Vremenska crta).	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Prikazuje vremenski slijed događaja u odnosu na jučer, danas i sutra i u</i>	Isključivo uz predložak prikazuje vremenski slijed događaja u odnosu na doba dana i neke dane u tjednu i neka godišnja doba.	Prikazuje vremenski slijed događaja u odnosu na doba dana, uz pomoć ih prikazuje u odnosu na dane u tjednu i godišnja doba.	Opisuje i prikazuje vremenski slijed događaja u odnosu na doba dana, dane u tjednu i/ili godišnja	Na vremenskoj crti opisuje i prikazuje vremenski slijed događaja u odnosu na doba dana, dane u

	<i>odnosu na doba dana“</i> po zadanim elementima.			doba uz povremeni poticaj.	tjednu i/ili godišnja doba točno i s lakoćom.
Reda pravilno dane u tjednu i prepoznaje važnost organiziranosti vremena.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Reda pravilno dane u tjednu i prepoznaje važnost organiziranosti vremena“</i> po zadanim elementima.	Reda pravilno dane u tjednu uz predložak ili pomoć.	Reda većinom pravilno dane u tjednu, ali teže prepoznaje važnost organiziranosti vremena (dan, tjedan).	Reda pravilno dane u tjednu i prepoznaje važnost organiziranosti vremena.	Reda pravilno dane u tjednu bez obzira na zadani slijed i prepoznaje i opisuje važnost organiziranosti vremena.

ISHOD: PID OŠ A.1.3. Učenik uspoređuje organiziranost različitih prostora i zajednica u neposrednome okružju.

RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Uspoređuje organizaciju doma i škole (članovi obitelji, djelatnici u školi, radni prostor, prostorije...).	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Uspoređuje organizaciju doma i škole“</i> po zadanim elementima.	Prema primjeru i uputama nabraja i kratko uspoređuje organizaciju doma i škole.	Nabraja organizaciju doma i škole, ali uspoređuje uz pomoć i kraće navođenje.	Uspoređuje organizaciju doma i škole (članovi obitelji, djelatnici u školi, radni prostor, prostorije...).	Opisuje organiziranost različitih prostora i pravila i primjere njihove primjene u neposrednome okružju te razlikuje iste.
Prepoznaje važnost uređenja prostora u domu i školi te vodi brigu o redu u domu i školi.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Prepoznaje važnost uređenja prostora u domu i školi te vodi brigu o redu u domu i školi“</i> po zadanim elementima.	Povremeno prepoznaje važnost uređenja prostora, ali ne shvaća svoju ulogu o vođenju reda u domu i školi, djeluje tek uz poticaj i jasne zadatke.	Prepoznaje važnost uređenja prostora u domu i školi, ali brigu vodi o redu isključivo uz naputak.	Prepoznaje važnost uređenja prostora u domu i školi te vodi brigu o redu u domu i školi.	Navodi svoje dužnosti u obitelji i školi te opisuje svoje djelovanje kako u domu, tako i u školi.
Prepoznaje organizaciju prometa (promet, prometnica, pješaci, vozači, prometni znakovi).	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Prepoznaje organizaciju prometa“</i> po zadanim elementima.	Djelomično prepoznaje organizaciju prometa, ali još uvijek se ne snalazi sigurno u organizaciji prometa primjerenoj njegovoj	Prepoznaje organizaciju prometa (promet, prometnica, pješaci, vozači, prometni znakovi).	Kreće se u poznatom prostoru (put od škole do kuće ili promet oko škole) prema unaprijed dogovorenim pravilima samostalno.	Prepoznaje i primjenjuje bez dodatnih uputa dogovorena i upoznata pravila u organizaciji prometnica, kako u poznatom i bliskom

		dobi (pješačak, pješački prijelaz, prometnica, pločnik) te ga je potrebno nadzirati u prometu.			okružju, tako i u manje poznatom prostoru.
Opisuje organiziranost zajednice u svome okružju te prepoznaje važnost pravila za njezino djelovanje.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Opisuje organiziranost zajednice u svome okružju te prepoznaje važnost pravila za njezino djelovanje“ po zadanim elementima.	Uz pomoć i navođenje navodi organiziranost njemu bliske zajednice (razred-škola, obitelj) te prepoznaje njemu bliska pravila i njihovu važnost u djelovanju zajednice.	Uz jasan primjer opisuje organiziranost zajednice u svome okružju te prepoznaje važnost pravila za njezino djelovanje, ali je ista potrebno sustavno ponavljati.	Opisuje organiziranost zajednice u svome okružju te prepoznaje važnost pravila za njezino djelovanje uz manja navođenja i upute.	Shvaća, opisuje i na osobnom iskustvu pojašnjava organiziranost zajednice (npr. vrtić, razred, škola, susjedstvo, naselje..) te uviđa važnost pravila i pridržavanja pravila za djelovanje zajednice.
Uspoređuje pravila u domu i školi.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Uspoređuje pravila u domu i školi“ po zadanim elementima.	Razlikuje pravila u domu i školi, ali ne uspoređuje ih.	Uspoređuje većinu pravila u domu i školi koja su unaprijed određena i pojašnjena.	Uspoređuje pravila u domu i školi, određuje važnost istih.	Uspoređuje i objašnjava sličnosti i razlike pravila u domu i školi te opisuje kako se pridržava istih.
Opisuje svoje dužnosti u zajednicama kojima pripada.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Opisuje svoje dužnosti u zajednicama kojima pripada“ po zadanim elementima.	Teško određuje svoje dužnosti u zajednicama koje pripada.	Opisuje svoje dužnosti prema zadanom primjeru (kućni red škole, razredna pravila, dužnost u domu).	Opisuje svoje dužnosti u zajednicama kojima pripada.	Navodi i opisuje svoje dužnosti u zajednicama kojima pripada te objašnjava zašto je važno izvršavati svoje dužnosti.

B: PROMJENE I ODNOSI

ISHOD: PID OŠ B.1.1. Učenik uspoređuje promjene u prirodi i opisuje važnost brige za prirodu i osobno zdravlje.

RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
----------------	------------	----------	-------	------------	---------

Opisuje vremenske prilike, rast i razvoj biljke, svoj rast i razvoj.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Opisuje vremenske prilike, rast i razvoj biljke, svoj rast i razvoj“ po zadanim elementima.	Navodi vremenske prilike, rast i razvoj biljke, svoj rast i razvoj, ali teže samostalno opisuje, tek uz pomoć i navođenje.	Opisuje vremenske prilike, rast i razvoj biljke, svoj rast i razvoj prema primjeru te uz dodatne upute.	Opisuje i prikazuje promjene u živoj prirodi oko sebe i svoj rast i razvoj prema kraćim uputama.	Samostalno opisuje i prikazuje promjene u živoj prirodi oko sebe i svoj rast i razvoj
Povezuje izmjenu dana i noći i godišnjih doba s promjenama u životu biljaka, životinja i ljudi.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Povezuje izmjenu dana i noći i godišnjih doba s promjenama u životu biljaka, životinja i ljudi“ po zadanim elementima.	Navodi izmjenu dana i noći i shvaća izmjenu, ali teže povezuje izmjenu dana i noći s izmjenom godišnjih doba i promjena u životu biljaka, životinja i ljudi.	Reproducira naučeno o izmjeni dana i noći i godišnjih doba s promjenama u životu živih bića.	Opisuje izmjenu dana i noći i godišnjih doba s promjenama u životu biljaka, životinja i ljudi uz poneke dodatne upute.	Povezuje izmjenu dana i noći i godišnjih doba s promjenama u životu biljaka, životinja i ljudi te samostalno zaključuje o povezanosti i promjenama.
Promatra i predviđa promjene u prirodi u neposrednome okolišu.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Promatra i predviđa promjene u prirodi u neposrednome okolišu“ po zadanim elementima.	Promatra promjene u prirodi u neposrednome okolišu, opisuje prema uputama, djelomično uspoređuje tek nakon primjera.	Promatra i opisuje promjene u prirodi u neposrednome okolišu, ali samostalno ne uspoređuje.	Promatra i predviđa uz kratke upute promjene u prirodi u neposrednome okolišu.	Promatra, uspoređuje i predviđa promjene u prirodi u neposrednome okolišu bez pomoći i točno.
Brine se za očuvanje osobnoga zdravlja i okružja u kojemu živi i boravi.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Brine se za očuvanje osobnoga zdravlja i okružja u kojemu živi i boravi“ po zadanim elementima.	Prepoznaje važnost brige za očuvanje osobnoga zdravlja i okružja u kojemu živi i boravi, ali se ne izražava samostalno svojim govorom o načinu na koji se brine o očuvanju osobnoga zdravlja i	Brine se za očuvanje osobnoga zdravlja i okružja u kojemu živi prema obrascu koji je usvojio u školi, svoje primjere navodi tek nakon dodatnih pojašnjenja i primjera.	Brine se za očuvanje osobnoga zdravlja i okružja u kojemu živi i boravi.	Brine se o sebi i prirodi oko sebe te navodi i pojašnjava posljedice nebrige, predlaže svoje savjete i ideje.

		okružja u kojemu živi i boravi.			
ISHOD: PID OŠ B.1.2. Učenik se snalazi u vremenskim ciklusima, prikazuje promjene i odnose među njima te objašnjava povezanost vremenskih ciklusa s aktivnostima u životu.					
RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Razlikuje dan i noć te povezuje doba dana s vlastitim i obiteljskim obvezama i aktivnostima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Razlikuje dan i noć te povezuje doba dana s vlastitim i obiteljskim obvezama i aktivnostima</i> “ po zadanim elementima.	Razlikuje dan i noć, prepoznaje neke aktivnosti s dobom dana i noći, ali ne zaključuje samostalno o izmjeni i vremenskim odrednicama pojedine aktivnosti.	Razlikuje dan i noć te povezuje doba dana s vlastitim i obiteljskim obvezama i aktivnostima uz dodatne upute.	Razlikuje dan i noć te povezuje i opisuje doba dana s vlastitim i obiteljskim obvezama i aktivnostima.	Primjenjuje i raščlanjuje vlastite i obiteljske obveze i aktivnosti te uspoređuje izmjenu dana i noći s aktivnostima koje se u nekom od doba dana izvode samostalno i točno.
Određuje odnos jučer-danas-sutra na primjerima iz svakodnevnoga života i opisuje njihovu promjenjivost.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Određuje odnos jučer-danas-sutra na primjerima iz svakodnevnoga života i opisuje njihovu promjenjivost</i> “ po zadanim elementima.	Djelomično ili uz pomoć određuje izmjenu jučer-danas-sutra, njihovu promjenjivost navodi tek nakon zadanog riješenog primjera.	Određuje odnos jučer-danas-sutra prema uputama ili zadanom primjeru iz svakodnevnog života te na taj način i opisuje njihovu promjenjivost.	Određuje odnos jučer-danas-sutra na primjerima iz svakodnevnoga života i opisuje njihovu promjenjivost.	Pretpostavlja prema osobnom primjeru, ali i prema iskustvima drugih o odnosu jučer-danas-sutra te raščlanjuje i zaključuje o njihovoj promjenjivosti
Prepoznaje smjenu godišnjih doba i svoje navike prilagođava određenom godišnjem dobu.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Prepoznaje smjenu godišnjih doba i svoje navike prilagođava određenom godišnjem</i> “	Nabraja 4 godišnja doba naučenim slijedom, ali isključivo uz pomoć i vođeni razgovor prepoznaje izmjenu. Osobne navike prilagođava godišnjem	Prepoznaje smjenu godišnjih doba i svoje navike prilagođava određenom godišnjem dobu.	Objašnjava smjenu godišnjih doba i svoje navike prilagođava određenom godišnjem dobu.	Vremenskim slijedom prati, prepoznaje i opisuje smjenu godišnjih doba i svoje navike prilagođava izmjeni godišnjih doba te pojašnjava zašto to čini.

	dobu“ po zadanim elementima.	dobu prema uputama, ali ne i samostalno.			
Promatra, prati i bilježi promjene i aktivnosti s obzirom na izmjenu dana i noći i smjenu godišnjih doba.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Promatra, prati i bilježi promjene i aktivnosti s obzirom na izmjenu dana i noći i smjenu godišnjih doba</i> “ po zadanim elementima.	Prema zadanom kalendaru prirode učenik promatra i bilježi jednostavnije promjene i aktivnosti s obzirom na izmjenu dana i noći i godišnjih doba.	Prema unaprijed dogovorenim uputama (kalendar prirode, zadana IKT aplikacija) promatra, prati i bilježi promjene i aktivnosti s obzirom na izmjenu dana i noći i smjenu godišnjih doba.	Promatra, prati i bilježi promjene i aktivnosti s obzirom na izmjenu dana i noći i smjenu godišnjih doba.	Sustavno promatra, prati i bilježi promjene i aktivnosti s obzirom na izmjenu dana i noći i smjenu godišnjih doba te samostalno izvodi zaključke o izmjeni dana i noći i smjeni godišnjih doba.
Reda svoje obveze, aktivnosti, događaje i promjene u danu i/ili tjednu prikazujući ih na vremenskoj crti ili lenti vremena ili crtežom ili dijagramom ili uz korištenje IKT-a ovisno o uvjetima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Reda svoje obveze, aktivnosti, događaje i promjene u danu i/ili tjednu prikazujući ih na vremenskoj crti ili lenti vremena ili crtežom ili dijagramom ili uz korištenje IKT-a ovisno o uvjetima</i> “ po zadanim elementima.	Isključivo uz dodatne upute i pojednostavljene zadatke učenik reda svoje obveze, aktivnosti i događaje na vremenskoj crti.	Učenik prikazuje svoje obveze/događaje na vremenskoj crti i umnoj mapi prema unaprijed određenim smjernicama i jednostavnim uputama.	Opisuje i prikazuje promjene i odnose dana i noći, dana u tjednu i godišnjih doba te ih povezuje s aktivnostima u životu prema zadanim smjernicama.	Učenik se koristi vremenskom crtom ili drugim prikazima vremenskoga slijeda (IKT aplikacije, zadane ili samostalno kreirane-prilagođene, umne mape, karte znanja i slično), kako bi pratio ili planirao vlastite aktivnosti u danu i/ili tjednu. Opisuje i prikazuje promjene i odnose dana i noći, dana u tjednu i godišnjih doba te ih povezuje s aktivnostima u životu bez ikakvih dodatnih uputa i smjernica.
ISHOD: PID OŠ B.1.3. Učenik se snalazi u prostoru oko sebe					

poštujući pravila i zaključuje o utjecaju promjene položaja na odnose u prostoru.

RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Snalazi se u neposrednome okružju doma i škole uz poštivanje i primjenu prometnih pravila.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Snalazi se u neposrednome okružju doma i škole uz poštivanje i primjenu prometnih pravila</i> “ po zadanim elementima.	Rijetko se samostalno snalazi u neposrednome okružju doma i škole, shvaća primjenu prometnih pravila isključivo uz dodatne upute i pomoć učitelja.	Većinom se snalazi u neposrednom okružju doma i škole, s tim da je prometna pravila kojih se treba pridržavati potrebno svakodnevno ponavljati kako ih ne bi svaki put prepoznavao, ili poštivao uz pomoć, nego se samostalno snalazio.	Snalazi se u neposrednome okružju doma i škole uz poštivanje i primjenu prometnih pravila uz poneko odstupanje.	Samostalno se snalazi u neposrednome okružju doma i škole (put od škole do kuće), prometna pravila prepoznaje, pridržava ih se pravilno i pravovremeno.
Istražuje vlastiti položaj, položaj druge osobe i položaj predmeta u prostornim odnosima u učionici i izvan učionice.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Istražuje vlastiti položaj, položaj druge osobe i položaj predmeta u prostornim odnosima u učionici i izvan učionice</i> “ po zadanim elementima.	Istražuje vlastiti položaj i položaj druge osobe/predmeta u učionici, ali ga određuje isključivo prema sebi i prostori u kojoj se nalazi, ne predviđa položaje izvan prostorije i prema zamišljanju.	Istražuje vlastiti položaj, položaj druge osobe i položaj predmeta u prostornim odnosima u učionici i izvan učionice uz smjernice i upute.	Istražuje vlastiti položaj, položaj druge osobe i položaj predmeta u prostornim odnosima u učionici i izvan učionice.	Smješta sebe/predmete u određene položaje u prostori ili izvan u položaje i zorno i prema zamišljanju.
Prepoznaje, razlikuje i primjenjuje odnose: gore-dolje, naprijed-natrag, ispred-iza, lijevo-desno, unutar-izvan, ispod-iznad.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Prepoznaje, razlikuje i primjenjuje odnose: gore-dolje, naprijed-natrag, ispred-iza, lijevo-desno, unutar-izvan, ispod-iznad</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje odnose: gore-dolje, naprijed-natrag, ispred-iza, lijevo-desno, unutar-izvan, ispod-iznad.	Razlikuje odnose: gore-dolje, naprijed-natrag, ispred-iza, lijevo-desno, unutar-izvan, ispod-iznad.	Primjenjuje odnose: gore-dolje, naprijed-natrag, ispred-iza, lijevo-desno, unutar-izvan, ispod-iznad.	Određuje položaj prema zadanim prostornim odrednicama uz poštivanje i primjenu pravila (samostalno primjenjuje i zaključuje o odnosima gore-dolje,

					naprijed-natrag, ispred-iza, lijevo-desno, unutar-izvan, ispod-iznad).
Uočava promjenjivost prostornih odnosa mijenjajući položaje u prostoru.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Uočava promjenjivost prostornih odnosa mijenjajući položaje u prostoru</i> “ po zadanim elementima.	Uz upute prepoznaje promjenjivost prostornih odnosa mijenjajući položaje u prostoru.	Razlikuje i djelomično uočava promjenjivost prostornih odnosa mijenjajući položaje u prostoru.	Uočava promjenjivost prostornih odnosa mijenjajući položaje u prostoru.	Samostalno otkriva promjenjivost prostornih odnosa mijenjajući ili zamišljajući mijenjanje položaja u prostoru.

C: POJEDINAC I DRUŠTVO

ISHOD: PID OŠ C.1.1. Učenik zaključuje o sebi, svojoj ulozi u zajednici i uviđa vrijednosti sebe i drugih.

RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Prepoznaje svoju posebnost i vrijednosti kao i posebnost i vrijednosti drugih osoba i zajednica kojima pripada; otkriva svoju ulogu u zajednici i povezanost s ostalim članovima s kojima je povezan događajima, interesima, vrijednostima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Prepoznaje svoju posebnost i vrijednosti kao i posebnost i vrijednosti drugih osoba i zajednica kojima pripada; otkriva svoju ulogu u zajednici i povezanost s ostalim članovima s kojima je povezan događajima, interesima, vrijednostima</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje svoju posebnost i vrijednosti kao i posebnost i vrijednosti drugih osoba i zajednica kojima pripada	Razlikuje svoju ulogu i posebnost, kao i ulogu i posebnost drugih i zajednice kojoj pripada	Otkriva svoju ulogu u zajednici i povezanost s ostalim članovima s kojima je povezan događajima, interesima, vrijednostima.	Aktivno opisuje svoju ulogu i posebnost, kao i ulogu i posebnost drugih i zajednice kojoj pripada (razred, škola, obitelj, interesna skupina-klub/društvo)
Zaključuje o svome ponašanju, odnosu i postupcima prema drugima i promišlja o utjecaju tih postupaka na druge.			Navedeni ishod se ne vrednuje već se prati tijekom cijele školske godine.		

Zaključuje o utjecaju pojedinca i zajednice na njegovu osobnost i ponašanje.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Zaključuje o utjecaju pojedinca i zajednice na njegovu osobnost i ponašanje</i> “ po zadanim elementima.	Metodom pokušaja i pogrešaka na zadanim primjerima sasvim djelomično zaključuje o utjecaju pojedinca i zajednice na njegovu osobnost i ponašanje.	Djelomično samostalno zaključuje o utjecaju pojedinca i zajednice na njegovu osobnost i ponašanje.	Zaključuje o utjecaju pojedinca i zajednice na njegovu osobnost i ponašanje uz poneke smjernice.	Zaključuje i objašnjava o utjecaju pojedinca i zajednice na njegovu osobnost i ponašanje (ponašanje u interesnoj grupi, razredu/pravila i slično).
Sudjeluje u obilježavanju događaja, praznika, blagdana.			Navedeni ishod se ne vrednuje već se prati tijekom cijele školske godine.		
ISHOD: PID OŠ C.1.2. Učenik uspoređuje ulogu i utjecaj prava, pravila i dužnosti na pojedinca i zajednicu i preuzima odgovornost za svoje postupke					
RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Upoznaje ljudska prava i prava djece i razgovara o njima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Upoznaje ljudska prava i prava djece i razgovara o njima</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje ljudska prava djece, ali razgovara o njima kratkim i jednostavnim većinom odgovorima.	Imenuje većinu ljudskih prava djece i razgovara o njima uz upute i dogovoreni plan razgovora.	Imenuje i opisuje uz manje mjernice ljudska prava i prava djece te razgovara o pravima koje ima.	Obrazlaže i opisuje utjecaj različitih prava, pravila i dužnosti na pojedinca i zajednicu, opisuje posljedice nepoštivanja te preuzima odgovornost za svoje postupke.
Primjenjuje pravila, obavlja dužnosti te poznaje posljedice za njihovo nepoštivanje u razrednoj zajednici i školi.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Primjenjuje pravila, obavlja dužnosti te poznaje posljedice za njihovo nepoštivanje u razrednoj zajednici i školi</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje pravila, obavlja dužnosti te poznaje posljedice za njihovo nepoštivanje u razrednoj zajednici i školi.	Razlikuje pravila, obavlja dužnosti te poznaje posljedice za njihovo nepoštivanje u razrednoj zajednici i školi.	Primjenjuje pravila, obavlja dužnosti te poznaje posljedice za njihovo nepoštivanje u razrednoj zajednici i školi.	Primjenjuje, objašnjava i zaključuje o pravilima i primjeni istih, obavlja dužnosti samoinicijativno, svjestan posljedica nepoštivanja pravila i normi, odgovorno, savjesno i svjesno, kako

					u razrednoj zajednici, tako u školi i izvan nje.
Obavlja dužnosti i pomaže u obitelji te preuzima odgovornost.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Obavlja dužnosti i pomaže u obitelji te preuzima odgovornost</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje prava i dužnosti, ali dužnosti teže poima i preuzima.	Razlikuje prava i dužnosti, ali dužnosti i obveze izvršava uz stalno podsjećanje.	Razlikuje prava i dužnosti te obavlja dužnosti i preuzima odgovornost uz poneka manja odstupanja.	Razlikuje prava od dužnosti te iste i obavlja uvažavajući shvaćajući važnost izvršavanja i obveza, s obzirom na prava.
Prepoznaje svoju posebnost i vrijednost kao i posebnosti i vrijednosti drugih osoba i zajednica kojima pripada te uočava važnost različitosti i ravnopravnosti.			Navedeni ishod se ne vrednuje već se prati tijekom cijele školske godine.		
Otkriva svoju ulogu u zajednici, povezanost s ostalim članovima s kojima je povezan događajima, interesima, vrijednostima.			Navedeni ishod se ne vrednuje već se prati tijekom cijele školske godine.		
Ponaša se u skladu s pravima djece i razgovara o njima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Ponaša se u skladu s pravima djece i razgovara o njima</i> “ po zadanim elementima.	Ponaša se u skladu s pravima djece i razgovara o njima uz poticaj, dodatna pojašnjenja i pomoć.	Relativno se većinom ponaša u skladu s pravima djece i razgovara o njima.	Ponaša se u skladu s pravima djece i razgovara o njima, potiče i podržava ideje o uključivanju u akcije koje pomažu djeci kojoj su prava ugrožena.	Ponaša se u skladu s pravima djece i razgovara o njima te obrazlaže o važnosti prava djece te o djeci kojima su prava ugrožena i predlaže kako im njihova razredna zajednica može pomoći (Unicef-Afrika i slično).
Uvažava različitosti u svome okružju.		Navedeni ishod se ne vrednuje već se prati tijekom cijele školske godine.			
Predlaže načine rješavanja problema.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Predlaže načine rješavanja problema</i> “ po zadanim elementima.	Rijetko samostalno predlaže načine rješavanja problema.	Potaknut primjerom predlaže načine rješavanja problema.	Predlaže načine rješavanja problema.	Predlaže zanimljive načine rješavanja problema.

Koristi se, svjesno i odgovorno, telefonskim brojem 112.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Koristi se, svjesno i odgovorno, telefonskim brojem 112</i> “ po zadanim elementima.	Potrebno ga je poticati na svjesnu i odgovornu uporabu brojevima za hitne slučajeve.	Većinom se uz poticaj koristi se, svjesno i odgovorno, telefonskim brojem 112.	Koristi se, svjesno i odgovorno, telefonskim brojem 112.	Koristi se, svjesno, savjesno i odgovorno, telefonskim brojem 112 te uviđa važnost ne poigravanja s važnim telefonskim brojevima iz zabave.
Ponaša se odgovorno u domu, školi, javnim mjestima, prometu, prema svome zdravlju i okolišu.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Ponaša se odgovorno u domu, školi, javnim mjestima, prometu, prema svome zdravlju i okolišu</i> “ po zadanim elementima.	Ponekad oscilira u odgovornom ponašanju prema svome zdravlju i brizi za okoliš, ali na poticaj većinom pozitivno reagira.	Razlikuje odgovorno ponašanje od neodgovornoga u domu, školi, javnim mjestima, prometu, te se ponaša u skladu s dogovorenim pravilima i normama uz povremeni poticaj.	Odgovorno se ponaša u domu, školi, na javnim mjestima i u prometu prema svome zdravlju i okolišu te brine o čistoći okoliša.	Ponaša se odgovorno, pristojno u domu, školi, javnim mjestima, prometu, prema svome zdravlju i okolišu te svojim ponašanjem služi za primjer ostalima.
Koristi se, odgovorno i sigurno, IKT-om uz učiteljevu pomoć (sigurnost, zaštita, komunikacija).			Navedeni ishod se ne vrednuje već se prati tijekom cijele školske godine.		

D: ENERGIJA

ISHOD: PID OŠ D.1.1. Učenik objašnjava na temelju vlastitih iskustava važnost energije u svakodnevnome životu i opasnosti s kojima se može susresti pri korištenju te navodi mjere opreza.

RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Opisuje uređaje iz svakodnevnoga života i njihovu svrhu.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Opisuje uređaje iz svakodnevnoga života i njihovu svrhu</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje i imenuje uređaje iz svakodnevnoga života i njihovu svrhu.	Razlikuje i imenuje uređaje iz svakodnevnoga života i njihovu svrhu.	Opisuje uređaje iz svakodnevnoga života i njihovu svrhu.	Opisuje uređaje iz svakodnevnoga života i njihovu svrhu, navodi uređaje ili predmete kojima se koristi, opaža što ih pokreće te opisuje sigurnu uporabu i

					postupke u slučaju opasnosti.
Prepoznaje i opisuje opasnosti koje se mogu javiti pri uporabi uređaja.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Prepoznaje i opisuje opasnosti koje se mogu javiti pri uporabi uređaja“ po zadanim elementima.	Prepoznaje i opisuje opasnosti koje se mogu javiti pri uporabi uređaja.	Razlikuje i opisuje opasnosti koje se mogu javiti pri uporabi uređaja.	Opisuje opasnosti koje se mogu javiti pri nepravilnoj uporabi uređaja te imenuje načine na koje se mogu opasnosti ukloniti uz poneki poticaj pri objašnjavanju.	Opisuje na temelju vlastitih iskustava važnost energije u svakodnevnome životu te opisuje i objašnjava opasnosti koje se mogu javiti pri uporabi uređaja i kako reagirati pri pojavi opasnosti.
Razvija naviku isključivanja uređaja kad se ne koristi njime, brine se o čišćenju i čuvanju svojih uređaja te je svjestan štetnosti dugotrajne i nepravilne upotrebe tehnologije.			Navedeni ishod se ne vrednuje već se prati tijekom cijele školske godine.		
ISTRAŽIVAČKI PRISTUP					
ISHOD: PID OŠ A.B.C.D. 1.1. Učenik uz usmjeravanje opisuje i predstavlja rezultate promatranja prirode, prirodnih ili društvenih pojava u neposrednome okružju i koristi se različitim izvorima informacija.					
RAZRADA ISHODA	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Opaza i opisuje svijet oko sebe služeći se svojim osjetilima i mjerenjima.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Opaza i opisuje svijet oko sebe služeći se svojim osjetilima i mjerenjima“ po zadanim elementima.	Prema jasnim i kratkim uputama opisuje svijet oko sebe.	Uz učiteljevo vođenje otkriva da se osjetilima i mjerenjima može opažati i opisivati svijet i promjene oko nas.	Otkriva svojstva i osobine svijeta oko sebe svojim osjetilima i mjerenjima uz povremeno vođeno izlaganje.	Samostalno izvodi pokuse kojima otkriva i opisuje svijet oko sebe, služeći se svojim osjetilima, mjerenjima i IKT tehnologijom.
Crta opaženo i označava/imenuje dijelove.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „Crta opaženo i označava/imenuje dijelove“ po zadanim elementima.	Ponekad uz učitelje upute crta opaženo i označava dijelove, imenuje ih u skladu s usvojenim tehnikama čitanja i pisanja.	Crta opaženo i označava dijelove prema uputama ili primjeru.	Crta opaženo i označava dijelove.	Crta opaženo, uredno, točno i jasno i imenuje dijelove.

Prepoznaje uzročno-posljedične veze u neposrednome okružju.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Prepoznaje uzročno-posljedične veze u neposrednome okružju</i> “ po zadanim elementima.	Djelomično i metodom pokušaja i pogrešaka prepoznaje uzročno-posljedične veze u neposrednome okružju.	Reproducira uočene uzročno-posljedične veze u neposrednome okružju.	Prepoznaje uzročno-posljedične veze u neposrednome okružju, objašnjava uz učiteljevo vođenje.	Prepoznaje i objašnjava uzročno-posljedične veze u neposrednome okružju.
Postavlja pitanja povezana s opaženim promjenama u prirodi.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Postavlja pitanja povezana s opaženim promjenama u prirodi</i> “ po zadanim elementima.	Metodom pokušaja i pogrešaka ponekad postavlja jednostavna pitanja povezana s opaženim promjenama u prirodi.	Postavlja jednostavna pitanja povezana s opaženim promjenama u prirodi.	Potaknut primjerom postavlja povezana pitanja povezana s opaženim promjenama u prirodi.	Samoinicijativno postavlja pitanja povezana s opaženim promjenama u prirodi.
Postavlja pitanja o prirodnim i društvenim pojavama.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Postavlja pitanja o prirodnim i društvenim pojavama</i> “ po zadanim elementima.	Isključivo uz predložak postavlja pitanja o prirodnim i društvenim pojavama.	Postavlja pitanja o prirodnim i društvenim pojavama.	Postavlja pitanja o prirodnim i društvenim pojavama, na neka samostalno daje odgovore i pojašnjava.	Uspoređuje i komentira prirodne i društvene pojave dovodeći u vezu svojim pitanjima pojave u prirodi i društvu.
Objašnjava uočeno, iskustveno doživljeno ili istraženo.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Objašnjava uočeno, iskustveno doživljeno ili istraženo</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje uočeno, iskustveno doživljeno ili istraženo prema primjeru.	Razlikuje i povremeno objašnjava uočeno, iskustveno doživljeno ili istraženo.	Objašnjava uočeno, iskustveno doživljeno ili istraženo.	Objašnjava uočeno, iskustveno doživljeno ili istraženo na zanimljiv i kreativan način.
Uočava probleme i predlaže rješenja.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Uočava probleme i predlaže rješenja</i> “ po zadanim elementima.	Prepoznaje probleme, ali ne predlaže rješenja.	Razlikuje probleme, ali rješenja predlaže samo uz dodatne upute i smjernice.	Uočava probleme i predlaže rješenja.	S lakoćom uočava probleme i predlaže rješenja na zanimljiv i kreativan način.

Raspravlja, uspoređuje i prikazuje rezultate na različite načine – crtežom, slikom (piktogramima), grafom i sl.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Raspravlja, uspoređuje i prikazuje rezultate na različite načine</i> “ po zadanim elementima.	Podatke u grafičkim prikazima čita isključivo uz pomoć nastavnika.	Uglavnom samostalno čita podatke u grafičkim prikazima i tekstovima drugih nastavnih predmeta.	Čita podatke u grafičkim prikazima i tekstovima drugih nastavnih predmeta.	Prikazuje, povezuje i čita podatke u grafičkim prikazima i tekstovima drugih nastavnih predmeta.
Donosi jednostavne zaključke.	Učenik ne ostvaruje sastavnicu ishoda „ <i>Donosi jednostavne zaključke</i> “ po zadanim elementima.	Teže donosi jednostavne zaključke.	Donosi jednostavne zaključke potaknut primjerima.	Donosi jednostavne zaključke.	Donosi složenije zaključke samostalno i jasno.

(napisano prema Vlatki Benki Brkić i Ani Hrkač, izdavačka kuća ALFA)